

به دنبال راه حلی برای ناترازی انرژی؛ بررسی طرح شناور شدن قیمت برق و گاز

در کشور هند، سازوکار قیمت و بازار انرژی حکم فرماست و قیمت شناور در ساعات مختلف این انگیزه را برای صنایع و کشاورزی به وجود می آورد تا مصرف خود را به ساعت دیگر منتقل و اینگونه توان تامین انرژی توزیع شود.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، اگر بخواهیم مهندسی شده به پدیده ناترازی انرژی نگاه کنیم، باید گفت ناترازی یک پدیده ۲ متغیره است: یک متغیر آن مصرف و متغیر دیگر آن تولید.

اما متأسفانه فهم نخبگان از ناترازی انرژی کشور نادرست است و در مسئله ناترازی انرژی تنها به یک متغیر یعنی تولید توجه می کنند

در کشور ما جا افتاده که تنها راه مقابله با ناترازی افزایش ظرفیت تولید انرژی است، در حالی که ناترازی برق یک سمت دیگر به نام مصرف دارد که باید به آن توجه شود.

برای توضیح بهتر این مسئله باید به سراغ کشور هند برویم.

کشور هند از یک طرف ۴۰۰ هزار مگاوات ظرفیت منصوبه نیروگاهی دارد و از طرف دیگر ۱.۵ میلیارد نفر هم در این کشور زندگی می کنند.

به معنای دیگر سرانه ظرفیت منصوبه نیروگاهی این کشور عددی معادل ۰.۲۶ کیلووات به ازای هر نفر است.

حال ما در ایران ۹۲ هزار مگاوات ظرفیت منصوبه نیروگاهی داریم و جمعیت ما ۸۵ میلیون نفر است، یعنی سرانه ظرفیت نیروگاهی کشور ما به ۱.۰۸ کیلووات به ازای هر نفر می رسد.

بر اساس آمار جهانی، GDP هندی ها ۳.۲ تریلیون دلار است، یعنی به ازای هر دلار از GDP این کشور ۰.۱۲۵ وات ظرفیت منصوبه نیروگاهی در این کشور نصب شده است. حال آنکه در ایران به ازای هر دلار، ۰.۲۵ ظرفیت نیروگاهی وجود دارد.

این دو مقایسه را با جمعیت و همچنین تولید ناخالص داخلی را انجام دادیم تا متوجه شویم، از هر لحاظ ظرفیت منصوبه نیروگاهی ایران نسبت به جمعیت تا ۴ برابر و نسبت به تولید ناخالص داخلی ۲ برابر کشور هند است، پس طبیعتاً هندی ها باید ناترازی بیشتری از ما داشته باشند، اما وقتی شبکه برق این کشور را تحت رصد بگیریم، خبری از جنس ناترازی نمی بینیم.

فولادی ها ۶ ماه از سال را با مشکل کمبود انرژی سر می کنند.

ناترازی برق نتیجه فهم غلط مسئله انرژی در ایران است

پدیده ناترازی برق در حقیقت نوع مواجهه ما با موضوع برق است برای همین است که هند با ظرفیت کمتر نیروگاهی نسبت به ایران با ناترازی مواجه نیست اما ایران با چنین پدیده ای دست و پنجه نرم می کند.

برای درک بهتر این موضوع به این مثال توجه کنید.

فرض کنید کلیه مشترکان صنعتی، کشاورزی، خانگی و هر نوع مصرف کننده برقی در کشور هند قرار بگذارند ساعت ۱۳ تا ۱۴ یک روز نسبت به استفاده حداکثری از برق اقدام کنند. در این شرایط آیا شبکه برق هند آسیب نمی بیند، آیا تولید کفاف این مسئله را می دهد. پاسخ با این سطح از توان منصوبه قطعاً مثبت است.

اتفاقی که در ایران می افتد، دقیقاً مشابه چیزی است که در مثال بیان کردیم، فقط تفاوت آن این است که مصرف کنندگان برق ایرانی بدون قرار مشخص در یک بازه زمانی محدود و همزمان به حداکثر استفاده می رسند.

در ایران در فصل تابستان، در ساعات ظهر به دلیل گرمای هوا، تمامی وسایل سرمایشی بخش خانگی در مدار هستند و با حداکثر توان کار می کنند، همزمان در آن ساعات ادارات نیز در حال فعالیت هستند و وسایل سرمایشی آن ها هم کار می کند، کارخانه ها هم در همان زمان در اوج فعالیت کاری قرار دارند و برق نیاز دارند. بخش کشاورزی هم در سر ظهر می خواهد با استفاده از برق چاه خود را راه بیندازد، حال همه فعالیت ها در یک زمان به اوج بار بسیار بالایی برای مصرف برق استفاده می کند.

حال فرض کنید، در ساعات اوج گرما تنها، مصرف برق بخش خانگی را داشتیم، ساعات کاری ادارات به ساعات اولیه صبح منتقل و در ظهر ما فعالیت

اداراتمان به پایان می‌رسید، همچنین بخش کشاورزی و صنایع نیز برق خود را در ساعات شب تامین می‌کردند. در چنین حالتی هم انرژی لازم برای همه فعالیت‌ها تامین شده بود و هم اوج بار به حداکثر مقدار خود نمی‌رسید.

صنایع در ایران انگیزه ای برای مدیریت بار ندارند

این شرایط نشان می‌دهد که در ایران هیچ سازوکاری برای تغییر ساعت مصرف برق وجود ندارد و همین مسئله سبب شده همه مشترکان در یک ساعت اعلام نیاز به برق کنند و تامین نشدن این بار در آن ساعت را به عنوان ناترازی برق مطرح کنند.

در کشور هند، سازوکار قیمت و بازار انرژی حکم فرماست و قیمت شناور در ساعات مختلف این انگیزه را برای صنایع و کشاورزی به وجود می‌آورد تا مصرف خود را به ساعت دیگر منتقل و اینگونه توان تامین انرژی توزیع شود.

در ایران اما سازوکار قیمتی و بازار وجود ندارد و بر همین مبنا، جریان برق ارزان همیشه در دسترس بوده و بخش صنعتی و کشاورزی شما انگیزه‌ای برای کار در ساعات دیگر شبانه روز ندارد.

حال همه این حرف‌ها را زدیم که بگویم، ناترازی برق از نگرش ما به مصرف و بخش تقاضا ناشی شده و با استقرار سازوکارهای بازار عملاً این مسئله رفع شدنی است.

لذا در بخش صنعت باید ساز و کار نظام قیمت شناور و بورس برق ایجاد شود تا صنایع انگیزه لازم برای مدیریت بار و دریافت حداکثر انرژی را داشته باشند.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی دولت